

Etik ve Uyum Bülteni

**Usulsüzlük Önleme, İnceleme,
Ticari Uyuşmazlık ve Uyum
Hizmetleri**

Aylık Bülten
Aralık 2020
Sayı 9

KPMG Türkiye

kpmg.com.tr

Değerli müşterilerimiz ve iş ortaklarımız; geçtiğimiz ayda etik ve uyum alanlarında yaşanan gelişmeleri sizler için kamuya açık kaynaklardan derledik. Keyifli okumalar dileriz.

Etik & Uyum & AML¹ & ABC² Gündemi

Enerji tüccarı Vitol, FCPA davasında 164 Milyon USD ödeyecek: Küresel enerji ve emtia ticareti şirketi Vitol'un ABD'ye bağlı kuruluşu, Emtia Vadeli İşlemler Ticaret Komisyonu'nun (CFTC) tarihi katılımı da dahil olmak üzere, birden fazla düzenleyici tarafından yönetilen rüşvet, yolsuzluk ve aldatici davranış suçlamalarını çözmek için yaklaşık 164 Milyon USD ödeyecek. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Dünya Atletizm Birliği (WA), rüşvet amaçlı kol saati hediye ettiği gerekçesiyle Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Atletizm Federasyonu Başkanı Ahmed el-Kamali'ye 6 ay hak mahrumiyeti cezası verdi: WA'nın internet sitesinden yapılan açıklamaya göre, Dünya Atletizm Birliği Etik Kurulu, Atletizmde Dürüstlük Birimi'nin (AIU) 2019'un ekim ayında atletizmle ilişkili tüm faaliyetlere katılmasını geçici olarak yasakladığı El-Kamali hakkındaki soruşturmasını tamamladı. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Bitexen'den AML kurallarına uyum sağlamak için önemli hamle: Türkiye'de FinTek sektörünün öncü şirketleri arasında yer alan Bitexen Teknoloji A.Ş. uluslararası teknoloji denetleme ve düzenleme şirketi Coinfirm ile Kara Para Aklamayı Önleme (AML) protokolü üzerine iş birliği yaptı.

[Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

ABD, kara para aklamayı önleme reformlarını yürürlüğe geçirdi: ABD paravan şirketlerinin teröristler, insan tacirleri ve silah tüccarları tarafından kullanılmasını engelleyen yasa, başkanlık vetosunu geçersiz kılacak kadar güçlü olan ve nadir görülen bir şekilde iki partinin de desteği ile yürürlüğe girecek.

[Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Nicolas Sarkozy, cumhurbaşkanlığı dönemindeki 'kirli' ilişkilerin hesabını veriyor: Adının "rüşvet ve yolsuzluk" olaylarına karışmasıyla siyasi hayatını sonlandırmak zorunda kalan Eski Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, ülkeyi yönettiği dönemde "nüfuzunu kirli ilişkilerde kullanmakla" suçlanıyor.

[Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Suistimal Haberleri

Siber dolandırıcıların "Aşı Tuzağı"na karşı uyarı!: Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) aşısının Türkiye'ye gelecek olmasını fırsat bilen siber hırsızlar, kısa mesaj ya da elektronik postalardaki şüpheli linklerle vatandaşların özel bilgilerini ve hesaplarını ele geçiriyor. Türkiye'de aşya karşı duyarlılığı suistimal eden dolandırıcıların oltalama (phishing) ve SMS dolandırıcılığı (smishing) yöntemleriyle e-devlet şifresi, kredi kartı bilgileri gibi özel bilgileri ele geçirdiğini ifade eden uzmanlar, vatandaşları mağdur olmamaları için uyarıyor. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Beyaz Saray'dan ayrılmasına günler kala ABD Başkanı Donald Trump, 'Rusya soruşturmasında' suçunu kabul eden eski danışmanı George Papadopoulos da dahil olmak üzere 15 kişiyi affetti: Bu kişiler arasında Irak'ta sivillerin ölümüne sebep olmaktan suçlu bulunan ABD'li özel güvenlik şirketi

¹ Anti-Money Laundering Policy

² Anti-Bribery and Corruption Policy

Blackwater'ın eski çalışanları ve suistimal ile suçlanan eski Cumhuriyetçiler de yer aldı. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Yolsuzluk yaptığı iddia edilen Müdür görevinden alındı: Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri, Denizli şubesindeki yolsuzluk iddiaları üzerine Şube Müdürü'nün görevine son verildiğini ve yurt dışı çıkış yasağı ile birlikte şüphelilerin tüm hesaplarına bloke konulduğunu açıkladı. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Endonezya'da yolsuzluk skandalı: Devlet Bakanı, Covid-19 yardımlarını cebe indirdi: Endonezya'da Sosyal İşler Bakanı Juliari Batubara ile birlikte dört kişinin Covid-19 yardım paketlerinde usulsüzlük yaptığı ve 420 Milyon USD'lik bir Covid-19 paketini zimmetine geçirdiği ortaya çıktı. Sorgulanan Batubara'nın zimmetine geçirdiği para 7 bavul, 3 sırt çantası ve zarflar halinde Endonezya Yolsuzlukla Mücadele Komisyonu'na getirildi. [Detaylı bilgi için tıklayınız.](#)

Kişisel Verilerin Korunması

Dünyaca ünlü e-ticaret sitesi Amazon'un Türkiye'deki temsilciliğinin, kullanıcıların kişisel bilgilerini ABD'ye aktardığı ortaya çıktı: Olayı Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK) ortaya çıkarırken Amazon'a 1 Milyon 200 bin TL tutarında idari para cezası uygulandı. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğin korunmasına yönelik düzenleme: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin elde ettikleri kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğin korunması için uyacakları usul ve esasları belirledi. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Pentagon'un mobil uygulamalarla Müslümanların verilerini toplaması, 'kişisel verilerin gizliliği' şüphesini artırdı: Sosyal medya ve mobil uygulamalar günümüzün vazgeçilmezleri arasında bulunuyor. Uzmanlar, Pentagon'un bu uygulamalar üzerinden Müslümanların konum bilgilerini satın almasını örnek göstererek kişisel verilerin korunması için dikkatli olunması gerektiğini belirtti. [Detaylı bilgi için lütfen tıklayınız.](#)

Craig R. Sinnamon, "İçeriden Biri" adlı yazısında şirketlerin güvenlik sistemlerinin etkili bir şekilde denetlenmemesinin yıkıcı sonuçlarını gözler önüne sermiştir.

İÇERİDEN BİRİ

Stefanne Rider, 18 yaşında üniversiteye yeni başlamış genç bir kızken ailesinin ekonomik durumunun kötüye gitmesiyle üniversiteyi bırakıp evine dönmüş ve yaşadığı bölgedeki Majestic Bankası'nda veznedar olarak çalışmaya başlamıştır. Majestic Bankası, yaklaşık 110 Milyar USD'lik varlığa, 9.500'den fazla çalışana ve Maine'den Güney Virginia'ya uzanan 850 topluluk bankacılığı ofisinden oluşan bir ağa sahip, Pittsburgh merkezli büyük, bölgesel bir bankadır. Banka olarak Kayıp Önleme ve Güvenlik (LP&S) işlevine önemli kaynaklar yatırmaktadır. LP&S iki ana alana ayrılmıştır: Kayıp Önleme /Azaltma ve Dolandırıcılık Soruşturmaları.

Kayıp Önleme/Azaltma, merkez sahada yüksek seviyede eğitilmiş büyük bir analist ekibi çalıştırmaktadır. İşlevleri, dolandırıcılıkla ilişkili kayıpları tespit etmek ve azaltmak için tasarlanmış çeşitli yazılım uygulamalarını sürdürmek ve incelemektir. Dolandırıcılık Soruşturmaları ekibi ise, her biri bankanın ayak izi programında stratejik olarak konumlandırılmış daha küçük profesyonel bir gruptan oluşmaktadır. Bu grup üyelerinin birçoğu emekli emniyet teşkilatı dedektifleridir. Bazıları ise kariyer bankacılarıdır.

Paramla Ne Yaptın?

Kariyer bankacısı ve bu ekibin bir üyesi olan Carolyn Sasser, Philadelphia bölgesinden kaynaklanan her türlü banka dolandırıcılığı vakasını araştırmaktan sorumlu birkaç müfettişten biridir. Carolyn çalıştığı bir gün, Thomas White adında bir müşterinin dosyasını incelemektedir. Bankada 10 yıldan fazla bir süre önce hesap açmış, emekli bir II.Dünya Savaşı Hava Kuvvetleri pilotu olan Thomas, markete gitmeden önce Philadelphia'nın Chestnut Hill bölgesindeki Majestic şubesine 100 USD çekmek için uğramıştır. Para çekme belgesini veznedara verdikten kısa bir süre sonra, hesabının limit aşımına uğradığını öğrenince şaşkına dönmüştür.

Durumu araştıran banka, Thomas'a tam miktarı geri ödedi, ancak Thomas birkaç gün sonra güvenlik konusundaki endişelerinden dolayı bankayla olan ilişkisini sonlandırdı.

Carolyn, Thomas'ın dosyasındaki çekleri gözden geçirdi. Kalpazanlar tarafından kullanılan çek stoku, Carolyn'ın dikkatini çekti. Daha sonra çekin arkasına baktı ve New Jersey merkezli Kingdom Bankası'ndan bir pul gördü. Thomas'ın dosyasını inceledikten birkaç dakika sonra Carolyn bunun sıradan bir sahte çek durumu olmadığını fark etti. Birkaç vakayı daha önüne alarak incelemeye başladı ve onları Thomas'ınkiyle karşılaştırdı. Hepsi nispeten küçüktü (4.500 USD'nin altında). Görünüşte küçük olan bu davaların aynı çek dolandırıcılık halkasıyla ilişkisi olduğu aşikardı.

Bu kurbanlar sistematik olarak hedef alınmıştı. Carolyn, ayak izi raporunun araştırılmasına karar verdi.

"Ayak İzi Raporu", Majestic'in BT Departmanı tarafından birkaç yıl önce içeriden birinin müşteri hesap bilgilerini çaldığından şüphelenmesinin ardından oluşturulmuştu. "Ayak İzi Raporu", personel tarafından doğrudan bankanın ana bilgisayar sisteminde gerçekleştirilen tüm müşteri profili/hesap sorgularını içermektedir. Bir ekip üyesi, ona doğrudan erişmek için benzersiz kullanıcı kimliği ve şifresini kullanmak zorundadır. Birisi bir müşteri profilini/hesabını doğrudan ana bilgisayar sisteminde sorgularsa, "Ayak İzi Raporu" etkinliği ve ilişkili kullanıcı kimliğini yakalayacaktır.

Beş müşteri hesabıyla ilişkili banka hesap özetleri incelendi ve minimum hesap etkinliği içeren ikisi ile araştırmaya başlandı. Birkaç isme ulaşıldıktan sonra, bu isimlere kimin baktığı araştırıldı. Sistemde kullanılan kullanıcı kimliğinin sahibini Stefanne Rider'dı.

Araştırmanın sonunda, 18 sahte çek faaliyeti mağduru ile ilişkilendirildi ve toplam banka zararları

54.000 USD'yi aştığı tespit edildi.

Sıfır Tüketmek

Görüşmeler sonucu Stefanne, müşteri kimliklerini ve hesap numaralarını Philadelphia dışında faaliyet gösteren bir çeteye sattığını itiraf etmişti.

Stefanne, kolluk kuvvetlerine bildiklerini anlatması karşılığında anlaşma teklif etmişti. Sağladığı istihbarat, birkaç suçlunun tutuklanmasına ve Philadelphia dışında faaliyet gösteren bir organize suç çetesinin dağılmasına neden oldu. Bu suçluların yakalanması ve yargılanması için işbirliği yaparak hapis cezası almamış, ancak beş yıllık denetimli serbestliğe tabi tutulmuştu ve mahkeme, Majestic Bankası'na 66.000 USD ödemesi kararına varmıştır.

Gelecekteki Olayları Önlemek İçin Öneriler

- Bilgi Güvenliği
- Geçmiş Kontroller
- Sıfır Tolerans Politikası
- Müşteri Eğitimi
- Çalışan Eğitimi

Makalenin tamamı için: CRAIG R. SINNAMON "Fraud Casebook" Chapter 3, Sayfa 25-36.

Etik ve Uyum Kavramları

ABC – Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele³

Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikasının (“**Politika**”) amacı, şirket çalışanlarının faaliyet gösterdiği tüm ülkelerde geçerli rüşvet ve yolsuzluk karşıtı yasal düzenlemeler ile etik ilkelere ve uluslararası diğer ilgili standartlara uyumunun sağlanmasıdır.

Rüşvet

Rüşvet bir kişinin, bir işi yapması, yapmaması, hızlandırması, yavaşlatması gibi yollarla görevinin gerekliliklerine aykırı davranması için üçüncü bir kişiyle vardığı anlaşma çerçevesinde yarar sağlamasıdır.

Rüşvet ve yolsuzluk pek çok farklı şekil ve alanda gerçekleştirilebilir:

- Hediye
- Siyasi Bağışlar
- Ağırlama Politikası
- Dış Hizmet Alınan Firmalar ve İş Ortakları
- Kolaylaştırma Ödemeleri

örnek olarak sayılabilir.

Yolsuzluk

Yolsuzluk, verilen yetkinin kişisel çıkarlar veya özel amaçlar için kötüye kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle, yolsuzluğun temeli kişisel çıkar gözetmektir. Bu nedenle, çıkar çatışması bu kavramın özüdür. Dünden bugüne ve bugünden yarına insanlar arasında, devletler arasında ve insan-devlet arasında yolsuzluk olgusuna mutlaka rastlanmıştır ve bu durum önlem alınmadığı sürece devam edecektir.

Türkiye'deki en yaygın yolsuzluk türü rüşvet olarak tespit edilmiştir. Uluslararası Şeffaflık Derneği'nin 2019 yılında yayınladığı Yolsuzluk Endeksine göre Türkiye, yolsuzluğun en çok yaşandığı 180 ülke arasında 91. sırada yer almaktadır. Açıklamaya göre Türkiye 2013-2019 yılları arasında en çok düşüş yaşayan üç ülkeden biri olmakla birlikte, bu süre zarfında 11 puan kaybederek 38 sıra gerilemiş bulunmaktadır.

Yolsuzluğun Türk Hukukundaki Yeri

2004 yılına kadar yabancı devlet görevlilerine verilen rüşvet suç olarak görülmemektedir. Ancak Türk Ceza Kanunu (2004) ile birlikte, uluslararası anlaşmalarının uygulamaları ve değişiklikleri genişletilmiştir. Birçok açıdan Türk Ceza Kanunu, Birleşik Krallık Rüşvet Yasası (2010) ve Amerika Birleşik Devletleri Yurtdışı Yolsuzluk Faaliyetleri Kanunu (1977)'nden daha katı maddeler içerdiğini söylemek çok da yanlış olmayacaktır.

Türk Ceza Kanunu, devlet görevlileri ve yabancı devlet görevlilerinin rüşvetini birbirinden ayırmaktadır. TCK Madde 254 uyarınca, rüşveti alan (ulusal) devlet görevlileri söz konusu rüşvet ortaya çıkmadan önce bu durumu bildirmeleri halinde, haklarında cezai yaptırım uygulanmaz. Ancak aynı maddenin 4. fıkrası uyarınca, yabancı devlet görevlileri bundan yararlanamazlar.

³ <https://www.nyu.edu/about/policies-guidelines-compliance/policies-and-guidelines/anti-bribery-and-corruption-policy.html>

Yolsuzlukla mücadelenin önemi; haksız rekabete yol açmanın, yatırımcı güveninin sarsılmasının, toplumun iş dünyasına olan güveninin zedelenmesi ve hukuk devletinin zayıflamasının önlenmesi açılarından bakıldığında karşımıza çıkmaktadır. Yolsuzluğun yol açabileceği yıkıcı etkiler arasında girişimciliği engellemek, serbest piyasayı zayıflatmak, ekonomik istikrarı tehlikeye atmak, toplumsal değerlerin yozlaşmasına yol açmak, şirket itibarını zedelemek ve şirketin olası soruşturmalar ve yasal süreçlerden doğan kanuni harcamalarının artmasına sebep olmak da sayılabilir.

Yolsuzlukla Mücadele Yasaları

Birleşik Krallık Rüşvet Yasası 2010: Temmuz 2011'de yürürlüğe giren yasa, devlet ve ticari konulara ilişkin rüşvet kapsamındadır. İngiliz şirketler, Türkiye de iş yaptıkları şirketlerden 2010 tarihli Rüşvet Yasası (The Bribery Act, 2010) çerçevesinde bir Yolsuzluk ve Rüşvet ile Mücadele Politikasına sahip olmalarını ve çalışanlarının bu politikalar çerçevesinde eğitim almış olmalarını talep etmektedirler.

ABD Yurtdışı Yolsuzluk Faaliyetleri Kanunu 1977: Birleşik Krallık Rüşvet Yasası'na benzer şekilde, ABD Yurtdışı Yolsuzluk Faaliyetleri Kanunu da yurtdışında iş yapacak/yapan ABD devlet görevlilerini hedef alır.[4] Yine benzer bir şekilde, rüşvetin yalnızca para takası ile gerçekleşmesi gerekmemektedir. Değeri olan her şeyin takası rüşvet kapsamına girebilmektedir. Bu yasa aynı zamanda, ABD'de iş yapan veya iş bağlantısı olan tüm yabancı tüzel ve gerçek kişileri de kapsamaktadır.

Türk Ceza Kanunu ve Birleşik Krallık Rüşvet Yasası'na benzer olarak, bu yasa uyarınca rüşvet kabul eden taraf; gerçek, tüzel veya yabancı devlet görevlisi olması fark etmeksizin kanunen cezalandırılabilir. ABD Yurtdışı Yolsuzluk Faaliyetleri Kanunu 1977'nin aksine, Birleşik Krallık Rüşvet Yasası 2010 ve Türk Ceza Kanunu rüşvete ilişkin özel durumlar veya bir başka deyişle istisnai durumlar tanımaz ve cezai suç olarak kabul eder.

OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) Rüşvetle Mücadele Raporu: OECD'nin Mart 2019'da yayınlanan haberi uyarınca, Türkiye'nin sürekli olarak OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesinde belirtilen kilit hususlara uymaması ve yurtdışı rüşvetle mücadele kanunlarını uygulamaması sebebiyle, Ekim 2019'a kadar herhangi somut adım atılmaması halinde, Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu 2020 yılında Ankara'ya üst düzey bir heyet göndereceği bildirilmiştir.

Yolsuzlukla mücadele için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Yolsuzluk ve rüşvetle mücadele politikalarının oluşturulması,
Şirket yönetiminin kamuoyuna deklere etmesi,
Şirket içi etkin mücadele,
Eğitilere devam edilmesi,
Satın alma/İK süreçleri kapsamında iş etiği kurallarının oluşturulması.

İletişim

Oytun Önder

Danışmanlık Hizmetleri
Usulsüzlük Önleme, İnceleme, Ticari Uyuşmazlık
ve Uyum Danışmanlığı,
Şirket Ortağı
oonder@kpmg.com

Lara Yılmaz

Danışmanlık Hizmetleri,
Usulsüzlük Önleme, İnceleme, Ticari Uyuşmazlık
ve Uyum Danışmanlığı,
Müdür
larayilmaz@kpmg.com

Detaylı bilgi için:

KPMG Türkiye
Clients & Markets
tr-fmmarkets@kpmg.com

İstanbul

İş Kuleleri Kule 3 Kat 1-9
34330 Levent İstanbul
T : +90 212 316 6000

Ankara

The Paragon İş Merkezi Kızıllırmak Mah.
Ufuk Üniversitesi Cad. 1445 Sok. No:2
Kat:13 Çukurambar 06550 Ankara
T: +90 312 491 7231

İzmir

Heris Tower, Akdeniz Mah. Şehit Fethi Bey
Cad. No:55 Kat:21 Alsancak 35210 İzmir
T: +90 232 464 2045

kpmg.com.tr
kpmgvergi.com

Bu dokümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Sürekli güncel ve doğru bilgi sunumuna özen gösterilmesine karşın bu bilgiler her zaman her durumda doğru olmayabilir. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın , bu dokümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG International Cooperative bir İsviçre kuruluşudur. KPMG bağımsız şirketler ağıнын üye firmaları KPMG International Cooperative'e bağlıdır. KPMG International Cooperative müşterilerine herhangi bir hizmet sunmamaktadır. Hiç bir üye firmanın KPMG International Cooperative'e veya bir başka üye firmayı üçüncü şahıslar ile karşı karşıya getirecek zorlayıcı yada bağlayıcı hiçbir yetkisi yoktur.

© 2020 KPMG Yönetim Danışmanlığı A.Ş., KPMG International Cooperative'in üyesi bir Türk şirkettir. KPMG adı ve KPMG logosu KPMG International Cooperative'in tescilli ticari markalarıdır. Türkiye'de basılmıştır.